

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА
И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
№ 92 - 396
СОФИЯ 31.05.2011

**АСОЦИАЦИЯ "НАЦИОНАЛЕН СЪЮЗ НА КООПЕРАЦИИТЕ НА
ИНВАЛИДИТЕ, НАЦИОНАЛНА ФЕДЕРАЦИЯ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ НА
ИНВАЛИДИ И СЪЮЗ НА ВОЕННОИНВАЛИДНИТЕ КООПЕРАЦИИ В
БЪЛГАРИЯ"**
гр.София, ул. „Дунав” №82, ет.1 тел:931-38-71, факс:832-11-80

Изх.№. 12/30.05.2011 г.

**ДО
МИНИСТЪРА
НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА
ПОЛИТИКА**

На основание чл.54 от Правилника за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания, приложено изпращам Ви за съгласуване предложението за субсидия от държавния бюджет за Асоциация "НС на КИ, НФРИ и СВИКБ" за 2012г.
Моля за Вашата подкрепа и съгласуване на предложението.

С УВАЖЕНИЕ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ:
М.АНГЕЛОВА/

ДОКЛАД

по предложението за субсидия от държавния бюджет за 2012 г. за Асоциация "Национален съюз на кооперациите на инвалидите, Национална федерация на работодателите на инвалиди и Съюз на военноинвалидните кооперации в България"

Асоциацията обединява кооперации и фирми на работещи хора с увреждания, като усилията ѝ са насочени в няколко направления, а именно: подържане и укрепване на кооперациите на инвалидите, разширяване броя на частните работодатели фирми наемащи хора с увреждания и укрепване и разширяване на военноинвалидните кооперации.

I. Обща информация за Асоциацията.

Асоциацията на Националния съюз на кооперациите на инвалидите, Националната федерация на работодателите на инвалиди и Съюза на военноинвалидните кооперации в България - призната с решение № 378/25.05.2009 г. на Министерски съвет за национална представителна организация осъществява съвместни действия в областта на защитата, рехабилитацията и социалната интеграция на хората с увреждания и общо представителство в Националния съвет за интеграция на хората с увреждания към МС. Изпълнява представителни и защитни функции на национално равнище за всички кооперации и фирми на инвалидите, като активно участва при подготовката на всички законови и подзаконовни нормативни актове в сферата на рехабилитацията и социалната интеграция на хората с увреждания.

Основна цел на асоциацията е всестранното развитие и подобряване на дейността на членовете си за разширяване възможностите за трудова дейност на хората с увреждания като основна форма за интеграцията им в обществото.

Основните дейности, които организацията изпълнява в момента са:

- партниране на държавните органи при подготовка и приемане на законовите и подзаконовни нормативни актове в сферата на трудовата заетост и интеграцията на хората с увреждания;
- съдействие и координация на усилията на фирмите и кооперациите в системата на Асоциацията с оглед търсенето на по-добри позиции на пазара и възможности за трудова реализация на хората с увреждания;
- чрез създадения център за консултантски и социални услуги за работодатели за хора с увреждания се предоставят консултации по

- предприемачество и започване на самостоятелен бизнес за хора с увреждания и др.;
- създаване на възможности за интеграция и реинтеграция на хората с увреждания, чрез инвестирането в професионалното и личностно развитие на хората с намалена трудоспособност;
  - повишаване конкурентноспособността на фирмите, членове на федерацията;
  - създаване на предпоставки за подобряване на производствено-стопанските и икономически резултати във фирмите чрез обновяване на технологиите и машинния парк чрез участие в бизнес-конкурси и търсене на възможности за участия в проекти и програми към фондове на Европейския съюз и други източници на финансиране;
  - подготовка и консултации по въвеждане на евростандартите за управление на качеството;
  - информационно обслужване на членовете си;
  - организиране на курсове за обучение, квалификация и преквалификация на ръководни и изпълнителски кадри и др.
  - въвеждане на модела за подкрепена заетост

Към 2011 г. в системата на Асоциацията функционират 30 кооперации на инвалидите с общ брой на зетите 1698 лица, в т.ч. 893 лица с увреждания, 50 специализирани фирми за хора с трайни увреждания с общ брой на зетост 1055 лица, в т.ч. 515 лица с увреждания, и 21 военноинвалидни кооперации с общ брой на зетите 781 лица, в т.ч. 402 лица с увреждания. Общият брой на зетите в кооперациите и фирмите е 3534, в т.ч. 1810 лица с увреждания.

II. Мотиви и цели за постигането на които ще се разходват средствата.

Ясната позиция на ЕК е, че интегрирането на хората с увреждания изисква осигуряване на целеви средства и финансови стимули и препоръчва да се отдели по-голямо внимание на изискванията на предприятията с цел да се отговори на нуждите на пазара на труда - професионалното обучение на лицата с увреждания да бъде съобразено с потребностите на работодателите и с характера на увреждането.

Изключването на хората с увреждания от пазара на труда е сериозен проблем не само от гледна точка на равните възможности, но и от икономическа гледна точка, а именно свиването на работната сила поради демографските промени и застаряването на населението.

Мотивите да се разходват средства от държавния бюджет са поставени на основата повишаване качеството на живот на хората с увреждания чрез заетост, на принципа да заработват голямата част от средствата за съществуването си.

В същото време живеем в условията на пазарна икономика и при изключително висока степен на конкурентност.

Специализираните предприятия от системата на Асоциацията са съсредоточени в малки и големи населени места на територията на страната. Като правило производствената дейност е насочена към сравнително по-малко конкурентни отрасли и поради по-малкият им размер, по принцип са по-ниско конкурентноспособни. Тези предприятия имат тежката и отговорна задача да привличат и осигуряват трудова заетост на една специфична група от хора, които по обективни причини имат ограничена трудоспособност. Асоциацията работи за създаване на възможности на трудоспособните хора с увреждания да упражняват своите качества и умения в социалния и икономически живот.

Специализираните предприятия и кооперации допринасят за предотвратяване на продължителното и постоянно изключване на хората с увреждания, като се съсредоточават върху възможностите на индивида и участието му в социални и трудови отговорности. Спомагат за процеса на социалното включване, солидарност и зачитане на уменията и способностите на всеки отделен човек.

ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА ПОТРЕБНОСТТА ЗА ПОДДКРЕПА на хората с увреждания чрез заетост.

Трудовата заетост е една от сферите на равнопоставено участие, които дават възможност на хората с увреждания да участват в обществения живот, да проявяват лична и обществена активност, да живеят живота на общността, към която принадлежат.

Реална картина:

- По статистически данни на Националния осигурителен институт и на различни експертни оценки, може да се приеме, че около 40%-45% от хората с увреждания (т.е. 350-380 хил. души), са в трудоспособна възраст. Вероятно едва около 5%-10% от тях са икономически активни – работещи и безработни.
- По данни на Агенцията по заетост /АЗ/ през 2010 г. активно са търсили работа 13 525 човека с увреждания, което представлява 4% от общия брой на регистрираните безработни лица. През същата година по мерките в Закона за насърчаване на заетостта и Националната програма за обучение и заетост на хора с трайни увреждания, АЗ е осигурила работа на 4 807 лица от целевата група.

За хората с увреждания се предоставя заетост и в специализирани предприятия и кооперации с висок относителен дял на наетите лица с различни степени на увреждания.

Няколко са причините за почти невъзможния достъп до труд: архитектурните бариери – липсва достъп до конкретно работно място; недостъпен обществен транспорт; работодателите не наемат хора с

увреждания, липсва интерес от страна на частния сектор към ресурса, който хората с увреждания предлагат.

В страните от ЕС се наблюдава нарастване дела и ролята на социалната икономика в общото развитие на икономиката. Със своето социално значение, като средство за активна социална защита, тази общественоекономическа дейност има антикризисен ефект. Социалната икономика, която включва и специализираните предприятия и кооперации, има принос за разкриване на работни места и нови форми на предприемачество и заетост, задоволява нови потребности, спомага за гражданското участие и доброволната дейност, спомага за постигане на целите на социалното равенство.

Позитивната промяна и обществените нагласи към хората с увреждания са слаби и едва забележими, за това и специализираните предприятия са предпочитани от хората с увреждания. Хората с увреждания освен психологическите проблеми свързани с чувството за малоценност, са поставени при неравностойни условия в конкурентна среда на трудовия пазар.

В специализираната работна среда те се чувстват психически и морално защитени. Затова Асоциацията на НС на КИ, НФРИ и СВИКБ работи за разширяване на трудовата заетост и професионалната рехабилитация на хората с увреждания, защото заетостта е инвестиция в хората съсредоточена върху индивидуалните потребности и способности на човека с увреждане.

Именно специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания са тези, които изпълняват социалната и защитна функция, като им осигуряват равноправен труд и достойно възнаграждение.

Поради продължителният икономически преход в страната отразил се най-остро на специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания, тези производствени единици изпаднаха в изключително тежко финансово състояние с влошено материално благосъстояние и условия за трудова заетост. Липсата на оборотни средства ги принуждава да работят само на ишлеме и то в повечето случаи чрез посредници, а не директно със западни контрагенти. Това е двоен удар върху ефективността на кооперациите.

Основни цели на Асоциация «НС на КИ, НФРИ и СВИКБ»

- Насърчаване и разширяване на заетостта на хората с увреждания;
- Подобряване конкурентноспособността на специализираните предприятия и кооперации членове на Асоциацията.

Специфични цели:

- Създаване на нови работни места и запазване на трудовата заетост на хората с увреждания;

- Разделение на тематичните мерки и определяне на подкрепящите дейности.

Приоритетите на Асоциацията по подпомагане на лицата с увреждания работещи в специализираните предприятия и кооперации през 2012 г. ще бъдат насочени в следните направления:

- въвеждане на модела на подкрепена заетост чрез специализирани социални услуги за заетост.
- разработване на политики за насърчаване и разширяване на трудовата заетост на хора с увреждания;
- осигуряване на методическо ръководство, контрол и помощ при извършване на разнообразна трудово-професионална рехабилитационна дейност от специализираните предприятия, членове на организацията;
- превенция чрез трудово-професионална, социална, културна и спортна, медицинска дейност на фирмите с оглед недопускане влошаването на здравословното състояние на лицата с увреждания и вторична инвалидизация;

Дофинансирането със средства от Държавния бюджет на Република България е необходимо за специализираните предприятия и кооперации осигуряващи заетост на хора с увреждания за запазване заетостта на тази група и създаване на нови работни места за хора с увреждания чрез повишаване на конкурентноспособността на специализираните фирми и кооперации на хора с увреждания за:

- Мярка: „Трудово-професионална рехабилитация”**
- подпомагане на стопанската дейност в специализираните предприятия и кооперации и трудовата рехабилитация.
  - превенция чрез трудово-професионална, социална, медицинска дейност с оглед недопускане влошаването на здравословното състояние на лицата с увреждания и вторична инвалидизация;
  - подновяване и допълване машинния парк с нова техника и компютри – усвояване на капитални трансфери;
  - създаване на модерни средства за комуникация и управление на стопанската дейност в специализираните предприятия.

Мярка: „Социална интеграция” -насърчаване на социалното включване на хората с увреждания в обществото чрез създаване на условия за заетост, активност, развитие на социални и трудови умения.

Целта е да се създадат условия за модернизиране на трудовите пазари с оглед на повишаване на нивата на заетост и осигуряване на устойчивост на нашите социални модели. Това означава да се даде сила на хората чрез придобиване на нови умения с цел да се даде възможност на настоящата и бъдеща работна сила да се приспособи към новите условия и възможните

промени в кариерата им, да се намали безработицата и да се повиши производителността на труда.

Асоциацията ще работи:

- специализирани социални услуги за заетост чрез въвеждане модела на подкрепената заетост
- въвеждане на **гъвкави форми на труд**. Необходимо е засилване на трудовото участие на хората с увреждания, включително чрез стимулиране и развитие на специализираното трудово посредничество. Най-значимият проблем за социалното предприемачество остава липсата на разбиране. Младите предприемачи са недостатъчно осведомени за ползите, които биха имали като социални предприемачи и не познават достатъчно специфичните бизнес-форми, които могат да използват;
- за приспособяване на законодателната рамка в съответствие с принципите на разумно регулиране към променящите се модели на работа;
- за улесняване и насърчаване на трудовата мобилност, която по гъвкав начин да отговори на приоритетите и нуждите на трудовите пазари;
- придобиването на компетенции, необходими за по-нататъшно обучение и на трудовия пазар;

Действията на Асоциацията по тези мерки ще изискват модернизиране и укрепване на нашите политики за заетост, образование и обучение и на системите за социална защита чрез увеличаване на участието в трудовия живот, повишаване на корпоративната социална отговорност сред бизнес общността.

Прилагането на набор от принципи относно гъвкавата сигурност и даването на възможност на хората да придобият нови умения за приспособяване към нови условия и потенциални промени в кариерата ще бъдат ключ към това.

Мярка: „Повишаване на конкурентноспособността на специализираните предприятия и кооперации”

- предоставяне на консултантски, административно-правни и социални услуги за осъвременяване на практиките и моделите в съответствие с европейските критерии и плана на действие на ЕС за хората с увреждания, информационни и организационни услуги, обучение, квалификация и преквалификация на ръководни и изпълнителски кадри;
- дофинансиране на изградения Център за социални и консултантски услуги за работодатели за хора с увреждания за информация и квалификация; за насърчаване на работодателите на наемат лица с увреждания, конкретни инициативи за социално предприемачество - предприемачески услуги за лица с увреждания, които имат желание да започнат собствен бизнес чрез консултантски услуги и бизнес-консултации по финансов мениджмънт, разработване на бизнес-планове, за въвеждането на стандартите за качество, безопасност на работното място и здравни стандарти; привеждане на стандартните

технологии и електронното съдържание достъпни; издаване на Информационния бюлетин за членовете специализирани предприятия за повишаване на осведомеността и т.н.

От постигнатите резултати по изграждането на центъра се вижда необходимостта от по-активна и разнообразна дейност на центъра, вкл. издателска дейност и информационни материали. За целта е необходимо да се привлекат квалифицирани специалисти в това направление, което ще изисква и повече средства.

- повишаване на административния капацитет на специализираните предприятия и кооперации за хора с увреждания, съюзите и федерацията;
- създаване на модерни средства за комуникация и управление на стопанската дейност в специализираните предприятия и кооперации.

Мярка: „Промяна в обществените нагласи спрямо хората с увреждания и повишаване информираността на обществото за възможностите на хората с увреждания

Целта е да се повиши осъзнаването и да се признаят основните права на хората в условия на социално изключване, като им се даде възможност да живеят достойно и да участват активно в обществото. Асоциацията ще работи:

- да превърне отворения метод на координация по въпросите на социалното изключване и социалната защита в платформа за сътрудничество, партньорска оценка и обмен на добри практики и в инструмент за стимулиране на ангажимента на обществени и частни заинтересовани страни да намалят социалното изключване и да предприемат конкретни действия за създаване на работни места за хора с увреждания;
- да се бори с дискриминацията и социалното изключване.
- кампании и лобиране за правата на хората с увреждания за достъп до заетост и професионално обучение;
- повишаване степента на информираност на обществото за възможностите на хората с увреждания и промяна в нагласите на работодателите спрямо наемането на хора с увреждания чрез организиране на национални и регионални форуми, в т.ч. прилагане принципите на корпоративната социална отговорност.

Горните мерки са и в контекста на Целите на развитието на хилядолетието. Чрез Декларацията на хилядолетието страните от цял свят се съгласиха да приемат конкретен набор от цели, концентрирани върху намаляването на бедността, равенството между половете, подобряването на глобалното здраве и устойчивостта. Това, което предстои, е Целите да продължат да бъдат използвани в качеството на дългосрочни цели на стратегиите за развитие.

III. Видове общественополезни дейности, които ще се извършват с предоставените средства.

1. Подпомагане на хората с увреждания чрез поддържане и разширяване на стопанската дейност и трудова рехабилитация – 91 000 лв.

в т.ч.:

- 1.1. за дофинансиране дейността на Асоциацията по трудово-професионалната рехабилитация - професионално ориентиране, обучение, квалификация и преквалификация на новопостъпили работници;
- 1.2. подпомагане и дофинансиране на дейността на Асоциацията по разкриването на нови работни места за хора с увреждания, за разширяване мрежата от работодатели за хора с увреждания и разширяване на стопанската дейност;
- 1.3. подпомагане и координиране участието на членовете на Асоциацията в търгове за обществени поръчки, участие в местни и международни панаири и изложения, конференции и форуми.
- 1.4. кампании и лобиране за правата на хората с увреждания за достъп до заетост и професионално обучение.

2. Повишаване на капацитета на специализираните предприятия и кооперации членове на Асоциацията – 51000 лв.

- 2.1. разработване на политики за стабилизиране и разширяване на трудовата заетост на хора с увреждания;
- 2.2. за частично дофинансиране по реализиране на социално значими проекти и програми за социална интеграция на хора с увреждания, в т.ч. разкриване на нови работни места, поддържане на създадени работни места за хора с увреждания, частично финансиране на издръжката и на дейността на структурите на Асоциацията.
- 2.3. за частично покриване на разходи за международни модули, програми и командировъчни разходи на Асоциацията, в т.ч. членски внос в национални и международни организации.

3. Консултантски, социални и предприемачески услуги, информационни и организационни услуги, обучение, квалификация и преквалификация на ръководни и изпълнителски кадри за специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания – 216 000 лв.:

3.1. Дофинансиране на Центъра за консултантски и социални услуги за работодатели на хора с увреждания към НФРИ. Консултантските услуги и бизнес-консултации ще подпомагат развитието и растежа на специализираните предприятия за хора с увреждания – предприемачески услуги - консултантски услуги по финансов мениджмънт; въвеждането на стандартите за качество; безопасност на работното място и здравни стандарти; обучение за и оказване на консултативна помощ при изготвяне на проектни предложения за кандидатстване към финансиращи програми; бизнес услуги за стартиращите предприемачи осигурили заетост на хора с увреждания - помощ при регистрирането на фирма, установяването на контакти с бъдещи партньори, доставчици и подизпълнители; обучения и консултации по разработване на бизнес-планове на хора с увреждания за създаване на реална възможност за трудовата им заетост чрез самонаемане; консултантски услуги в сферата на стопанската дейност, трудовата реабилитация, социалната интеграция на хората с увреждания и административно-правни услуги; предоставяне на пазарна информация и търговски контакти с местни и чуждестранни фирми; съвременни комуникационни и информационни услуги и др.;

3.2. обучение, квалификация и преквалификация на заетите лица в специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания; провеждане на курсове и семинари по бизнесуправление и предприемачество; периодични обучения на специалистите и ръководния състав за усвояване на умения за управление на проекти и програми, ново законодателство;

3.3. Дофинансиране на изграденото специализирано бюро за електронно посредничество за предоставяне на социални услуги за подкрепена заетост в НФРИ

4. За дофинансиране на издателска и информационна дейност - нормативни документи, промоционни печатни материали, подпомагащи дейността, издаване на вестник „Военно инвалид“ и електронно издание на Информационен бюлетин – 42 500 лв.

5. Покриване на нормативно дължими разходи за трудоустрояване – 253 000 лв.

5.1. дофинансиране на специализираните фирми и кооперации на хората с увреждания в сферата на трудовата реабилитация, съгласно Наредбата за трудоустрояване.

С осъществените дейности очакваме да постигнем следните резултати:

- Създаване на устойчива заетост на хората с увреждания работещи в специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания, което на практика води до интегриране на хората с увреждания на пазара на труда, в обществения и културния живот, ускорява се процесът на социализация в най-широк смисъл на думата. По този начин се повишава удовлетвореността от труда, самочувствието и самоуважението, преодоляват се психологически задръжки и др.
- Повишаване степента на информираност на обществото за възможностите на хората с увреждания и промяна в нагласите на работодателите спрямо наемането на хора с увреждания.
- Въвеждане на модела на подкрепена заетост чрез предоставяне на специализирани услуги за заетост. Повишава не конкурентноспособността на специализираните предприятия и кооперации за хора с увреждания.
- Повишава не конкурентноспособността на специализираните предприятия и кооперации за хора с увреждания
Действията на Асоциацията насочени към запазването на заетостта и разкриването на нови работни места за хора с увреждания са насочени към:
  - увеличаване нивата на заетост;
  - инвестиране в нови умения през целия живот и система от обучения, в т.ч. професионална квалификация;
  - развиване на предприемачеството сред лицата с увреждания като форма на труд чрез самонаемане.
  - политики за насърчаване заетостта на хората с увреждания, за да се увеличи участието на тези лица в процесите на обществото и използване трудовия потенциал на хората с увреждания.
- Повишава не конкурентноспособността на специализираните предприятия и кооперации за хора с увреждания.

Капиталови разходи –116 000 лв.

С оглед успешното участие на специализираните предприятия в търговете за възлагане и изпълнение на обществени поръчки се налага да се създаде оборотен фонд от специализирани шевни машини за подпомагане на срочното изпълнение на поръчките, вкл. и за експортна продукция.

За целта предлагаме дейността в тази сфера да бъде подпомогната със субсидия в размер на **90 000 лв. за закупуването на 20 бр. шевни машини.**

1. Предвид разширяването на стопанската дейност и разкриването на нови работни места в специализираните предприятия за хора с увреждания, молим да бъдем подпомогнати с **26 000 лв. за закупуване на 13 бр. компютри и софтуера за тях.**

IV. Финансови разчети и обосновки по всяка от посочените дейности.

№ по ред	ВИД ДЕЙНОСТ	Субсидия лв.
1.	Подпомагане на хората с увреждания чрез подържане и разширяване на стопанската дейност и трудова рехабилитация.	91 000
2.	Повишаване на капацитета на специализираните предприятия – членове и Асоциацията.	51 000
3.	Издателска дейност	42 500
4.	Информационно консултантски, социални и организационни услуги, обучение, квалификация и преквалификация на ръководни и изпълнителски кадри.	216 000
5.	Покриване на нормативно дължими разходи за трудоустрояване	253000
	ОБЩО	
1.	Капиталови разходи	653 500
		116 000

V. Общ размер на исканата субсидия.

Обща субсидия за дейности	Капиталови разходи	В ЛВ.
653 500	116 000	

ПРЕДСЕДАТЕЛ:
 М. Ангелова
 НСКИ АСОЦИАЦИЯ
 БИКБ ИФН